

УДК 336.71

JEL Classification: G21, G24, O31

Ольга Владимир

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: olhavlada@ukr.net

к.е.н., доцент, кафедра менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ФІНАНСОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ТА БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

Анотація. У статті розглянуто частку та структуру іноземного капіталу у банківській системі України, визначено його позитивний та негативний вплив на розвиток інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва. Проведено аналіз інвестиційно-фінансового співробітництва підприємств та банківських установ, обґрунтовано необхідність та інноваційні підходи вдосконалення та розширення банківського обслуговування підприємницької діяльності. Обґрунтовано необхідність підвищення рівня капіталізації вітчизняних банків шляхом реорганізаційних перетворень: утворення вітчизняних небанківських (на основі банку) холдингів, створення тимчасових об'єднань вітчизняних та іноземних банків з метою обслуговування конкретних проектів міжнародного та інноваційного характеру. Наголошено на необхідності підвищення професіоналізму банківського обслуговування шляхом вдосконалення методів та підвищення якості обслуговування клієнтів, застосування інновацій у веденні банківської діяльності.

Ключові слова: вітчизняні банки, суб'єкти підприємницького бізнесу, холдинг, інновації, інвестиційно-фінансове співробітництво.

Ольга Владимир

ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В ОРГАНИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННО-ФИНАНСОВОГО СОТРУДНИЧЕСТВА СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОГО И БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА

Аннотация. В статье рассмотрено долю и структуру иностранного капитала в банковской системе Украины, определено его позитивное и негативное влияние на развитие инновационной деятельности субъектов предпринимательства. Проведен анализ инвестиционно-финансового сотрудничества предприятий и банковских учреждений, обоснована необходимость и инновационные подходы совершенствования и расширения банковского обслуживания предпринимательской деятельности. Обоснована

необходимость повышения уровня капитализации отечественных банков путем реорганизационных преобразований: образование отечественных небанковских (на основе банка) холдингов, создание временных объединений отечественных и иностранных банков с целью обслуживания конкретных проектов международного и инновационного характера. Отмечена необходимость повышения профессионализма банковского обслуживания путем совершенствования методов и повышения качества обслуживания клиентов, применение инноваций в ведении банковской деятельности.

Ключевые слова: отечественные банки, субъекты предпринимательского бизнеса, холдинг, инновации, инвестиционно-финансовом сотрудничестве.

Olha Vladymyr

INNOVATIVE APPROACHES IN ORGANIZATION OF INVESTMENT AND FINANCIAL COOPERATION OF ENTREPRENEURIAL AND BANKING BUSINESS

Ternopil Ivan Puluj National Technical University,
56, Ruska str., Ternopil, 46001, Ukraine

e-mail: olhavlada@ukr.net

PhD, Assoc. Prof., Department of Management of Innovative Activity and Entrepreneurship

Abstract. *The article deals with the structure and proportion of foreign capital in the banking system of Ukraine, defined by its positive and negative impact on the foreign exchange market and the banking system as a whole. Excessive isolation of the banking system of Ukraine from foreign capital leads to restriction resources on the domestic currency market and to a decrease the competitiveness of banks. In the article performed the comparative analysis of domestic banks and banks with foreign capital, soundly the necessity and possible ways to strengthen the position of domestic banks on the foreign currency market of Ukraine. The necessity of raising the level of domestic banks capitalization through reorganization changes such as the domestic bank and non-bank holding companies formation, temporary associations of domestic and foreign banks in order to serve specific international or innovative projects is well-grounded in this article. The positive aspects of domestic banks consolidation are named. Some of them: strengthening of the bank's financial stability, increased the opportunities for compliance with regulatory requirements and fulfillment of regulatory measures taken by the National Bank of Ukraine, development of market conditions, rising of competitive struggle, improving of banking services, expanding the range of foreign exchange services and reduce their costs, raise barriers to entry of weak players at market. The negative consolidation of banks named the danger of monopolization of the market. The necessity of improvement in the professionalism of doing domestic banking business through using the effective methods of customers service, new operations and new technologies in banking activities is emphasized.*

Keywords: *domestic banks; subjects of entrepreneurial business; holding company; innovation; investment and financial cooperation.*

Постановка проблеми. При сучасному постійно прогресуючому рівні інтеграції світової господарчої діяльності інвестиційна активність та, відповідно, економічний ріст у багатьох країнах, причому не лише тих, що розвиваються, але й розвинених, підтримується та посилюється участю іноземного інвестиційного капіталу.

Різні країни, незважаючи на різні можливості та умови економічного розвитку, у стосунках з іноземним капіталом дійсно виявляють багато спільного. Головним є те, що інвестиції в економіку тієї чи іншої країни стають каталізатором прискореного економічного

та соціального розвитку. Однак було б неправильним зводити всю справу до створення на основі іноземних інвестицій якогось нового виробництва, хоч це, звичайно, теж дуже важливо. Та ще важливіша роль таких інвестицій як фактора, що активізує залучення до господарського процесу природного, виробничого, трудового потенціалу, що раніше погано використовувався. Іноземний капітал, органічно з'єднуючись з національними зусиллями та ресурсами, генерує за принципом ланцюгової реакції високий інтегральний ефект на основі застосування більш прогресивних засобів праці, підвищення кваліфікації працівників та поліпшення використання існуючих виробничих ресурсів. Банки – установи, які одні з перших вливаються в процеси інтеграції та залучення іноземних капіталів. Одним із головних напрямків вдосконалення банківського бізнесу, який важко розвивати, вдосконалювати та поглиблювати в умовах інтеграції у зовнішній світ та посилення конкуренції і утруднення акумуляції вільних інвестиційних капіталів є застосування інноваційних підходів в організації співробітництва суб'єктів підприємницького та банківського бізнесу. Вітчизняна банківська система однією з перших включилась у процес прискореної інтеграції шляхом розширення присутності в ній іноземного капіталу. З метою визначення точки рівноваги між позитивами та негативами інтернаціоналізації банківського бізнесу, зміцнення конкурентних позицій вітчизняних банків та підприємств на національному ринку та окреслення шляхів вдосконалення розвитку банківської системи України відповідно до національних інтересів, вважаємо за необхідне поглибити дослідження присутності іноземних банків у контексті визначення їх впливу на діяльність вітчизняних банків, на розвиток їх інвестиційно-фінансової діяльності та сприяння впровадження інновацій у підприємстві України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Функціонування іноземних банків на вітчизняному ринку дотепер неоднозначно сприймається науковцями та практиками. Одні наполягають на забезпеченні лібералізаційних умов для їх входження, інші – на застосуванні різного роду обмежень та регулювання даного процесу. Останнім часом, особливо у кризовий та посткризовий період науковців, практиків та громадськість стали турбувати питання втечі іноземного капіталу з банківської системи України та пов'язані із цим негативні явища: зниження її капіталізації, послаблення конкуренції, погіршення якості банківського обслуговування. Дослідженню даної проблематики приділяють такі науковці як: Дзюблюк О., Довгань Ж., Другов О., Кириченко М, Корнилюк Р. Смовженко Т. та інші.

Невирішена частина проблеми. Низьким рівень капіталізації банківської системи України зумовлює необхідність пошуку шляхів її реформування задля посилення позицій у конкурентній боротьбі за залучення тимчасово вільних капіталів з метою подальшого їхнього інвестування в інноваційну діяльність підприємств. Основною метою статті є визначення основних завдань та можливих варіантів зміцнення позицій вітчизняних банків як на найбільш відкритому до глобалізаційних процесів ринку валютних капіталів, так і пошук інноваційних підходів в організації інвестиційно-фінансового співробітництва суб'єктів підприємницького та банківського бізнесу

Виклад основного матеріалу. Зважаючи на значну відкритість національної економіки, поступову лібералізацію доступу іноземного капіталу у банківську систему, обумовлену гострою нестачею капіталу в межах країни, а також тиском з боку міжнародних фінансових організацій, що висували вимоги щодо зняття обмежень у доступі іноземним банкам у вітчизняний банківський сектор Україні необхідна виважена політика послідовної інтеграції, а не ухилення від глобалізаційних процесів.

Водночас, як зазначив світовий досвід, надмірна лібералізація та відсутність ефективних регулятивних механізмів призвели до виникнення кризових явищ, найбільш чутливими до яких виявилися банківські установи, насамперед, активно задіяні у валютних відносинах. Якщо на початкових етапах лібералізації економік країн ЦСЄ західні експерти і працівники МФО переконували керівництво багатьох країн в тому, що присутність іноземних банків має позитивний вплив на розвиток економіки перехідного типу [1, с. 18], то сьогодні навіть спеціалісти МВФ визнають, що присутність іноземних банків може нести

приймаючій країні з ринком що розвивається не переваги, а проблеми. У сучасному світі налічується понад 100 країн, де існують ті чи інші обмеження доступу іноземних банків на внутрішні ринки банківських послуг [2, с. 46].

Безумовно, входження іноземних банків у банківську систему України, спричинене глобалізацією та інтеграцією, є об'єктивно необхідним процесом, що сприяє припливу капіталу, поживленню ринкової конкуренції, покращенню банківського обслуговування. Водночас даний процес не позбавлений певних ризиків, наприклад, загрози втрати вітчизняними банками власних позицій на валютному ринку України.

Тому, щоб знайти вірне рішення щодо визначення умов подальшого функціонування іноземного банківського капіталу у нашій країні, слід об'єктивно підійти до визначення та врахування усіх переваг та недоліків присутності іноземних банків як для розвитку валютного ринку України, так і для банківської системи та країни загалом.

Відтак, якщо розглядати плюси присутності іноземних банків передусім для розвитку валютного ринку України, то серед них слід виділити наступне:

- наповнення місцевого валютного ринку валютними ресурсами та зниження залежності від внутрішньої обмеженості валютних коштів;
- незначне здешевлення вартості валютних ресурсів, за умов стабільного валютного курсу та відсутності ажіотажного попиту на іноземну валюту;
- розширення можливостей щодо ефективного розміщення капіталу, розширення масштабів проектного фінансування та прямих іноземних інвестицій;
- встановлення та розширення відносин між національними та іноземними банками, що сприятиме здійсненню швидкого та якісного валютного обслуговування власних та клієнтських інтересів;
- розширення доступу до міжнародних валютних ринків та ринків капіталів;
- вдосконалення та розширення спектру виконуваних банками валютних операцій;
- вдосконалення організаційних процесів у валютної діяльності: підвищення якості аналізування та прогнозування динаміки розвитку, підвищення якості управління ризиками, впровадження сучасних банківських технологій та міжнародного досвіду здійснення валютних операцій, підвищення стандартів та якості валютного обслуговування, вдосконалення корпоративного управління;
- посилення конкуренції та підвищення ефективності функціонування банківських установ як головних учасників системи валютних відносин;
- розвиток ринкової інфраструктури: розширення суб'єктного та кількісного складу учасників валютного ринку.

При визначенні негативних проявів надмірної концентрації іноземного капіталу у банківській системі України, слід розглядати їх окремо за такими сферами впливу: вітчизняні комерційні банки як суб'єкти валютних відносин, валютний ринок, банківська система, Національний банк України.

1. *Вітчизняні комерційні банки як суб'єкти валютних відносин* – тиск та погіршення конкурентоспроможності, порушення рівноправних умов діяльності (низька капіталізація, обмежений доступ до валютних ресурсів тощо), втрата найпривабливіших клієнтів та найвигідніших валютних операцій, а отже, послаблення їхніх позицій у валютній діяльності.
2. *Валютний ринок* – швидкий ріст та переважання частки іноземних банків на ньому; ріст нестабільності внаслідок підвищеної вразливості фінансового сектору країни до світових валютно-фінансових криз, до постійних змін на міжнародних ринках цін позичкових капіталів; переважання операцій спекулятивного характеру та спекулятивних змін попиту і пропозиції іноземних валют; підвищення загрози відпливу капіталів за кордон та посилення волатильності валютних курсів; підвищення ризику залежного розвитку та нав'язування іноземними банками своїх правил гри в боротьбі за клієнта та витіснення вітчизняних банків з даного ринку.

3. *Банківська система* – порушення рівноваги та спричинення тиску на вітчизняну банківську систему сильними гравцями міжнародного рівня; збільшення її залежності та вразливості до зовнішніх шоків, до коливань на світових валютно-фінансових ринках та у банківських системах країн походження іноземних банків, імовірно перенесення їхніх ризиків та тенденцій розвитку на вітчизняну банківську сферу; прихід іноземних банків, що не мають високих міжнародних рейтингів і достатнього обсягу капіталу; ризику банкрутства головного офісу іноземного банку; зниження довіри населення до банків; експансія іноземного капіталу та втрата національності внутрішньою банківською системою.
4. *Національний банк України* – зниження ефективності у проведенні валютної та грошово-кредитної політики; ускладнення банківського нагляду та контролю за діяльністю іноземних банків та їхніх філій, що веде до послаблення контролю за банківською системою України. А це, в свою чергу, може послабити ефективність та дієвість регулятивних заходів у сфері валютної діяльності, направлених на забезпечення реалізації основних пріоритетів валютної та грошово-кредитної політик, тобто означатиме втрату інструментів впливу на валютний ринок, без застосування яких неможливе регулювання економіки та забезпечення належного рівня економічної безпеки країни.

Відтак, вважаємо, що дії регулятивного характеру по допуску іноземних банків все ж повинні застосовуватись, аби не допустити входження у вітчизняну банківську систему іноземних банків з низькими рейтингами та ненадійною репутацією. Але при цьому важливою умовою, яка повинна виконуватись є реалізація програми вдосконалення вітчизняної банківської системи, зокрема, у контексті зміцнення вітчизняних банківських установ.

При цьому слід пам'ятати і про те, що міжнародні інвестиції акумульовані через банківські установи відіграють щодалі більшу роль у сучасній світогосподарській системі. Розвиваючи відповідні ринки капіталів, вони динамізують інші факторні ринки та ринки товарів і послуг. Саме масштабна диверсифікована міжнародна інвестиційна діяльність формує базові довгострокові і, як правило, усталені механізми високо інтегрованого економічного розвитку.

До поняття “інвестиції” входять усі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та іншої діяльності, у результаті якої формується прибуток(дохід) або досягається соціальний ефект. Таку ж суть мають іноземні інвестиції.

Взагалі іноземний капітал може залучатися у формі окремих закордонних інвестицій – прямих та портфельних, а також у формі кредитів і позик.

Центр ООН та ТНК виділяють 4 найбільш типові у світі випадки прямих капіталовкладень, пов'язані з організацією виробництва товарів і послуг у зарубіжних країнах:

1. Підприємницька діяльність за кордоном здійснюється тому, що ввезення деяких товарів та послуг до зарубіжних країн неможливе чи ускладнене через різні обмеження або через властивості цих товарів і, особливо, послуг(де часто єдиний спосіб продати послугу покупцеві – це надати послугу на місці).

2. Торгівля з іншою країною ведеться без істотних обмежень, проте виробництво товарів і послуг на місці виявляється дешевшим, ефективнішим (прибутковішим) способом обслуговування цього зарубіжного ринку, наприклад, через економію на транспортних витратах.

3. Країна прикладення підприємницького капіталу виявляється найдешевшим місцем виробництва товарів і послуг для їх постачання на світовий ринок, включаючи й ринки країни походження інвестицій. Це характерно, наприклад, для країн Південно-Східної Азії, де діє багато іноземних підприємств по складанню побутової електроніки і т.д.

4. Замість нарощування виробництва на батьківщині з метою подальшого експорту виробництво налагоджується за кордоном передусім з тієї причини, що для деяких видів

продукції, особливо технічно складних, важливе післяпродажне обслуговування, консультаційні та інші послуги, які потребують постійної присутності виробника на ринку. У цьому випадку мати власне виробництво в зарубіжній країні виявляється більш вигідно, ніж організувати там суто збутову фірму або збувати продукцію через посередників.

У рамках основної цільової орієнтації безпосередні учасники підприємства з іноземними інвестиціями реалізують свої конкретні інтереси, які залежать від багатьох чинників: типу підприємства, його виробничого, технологічного, управлінського потенціалів тощо. Багато неконкурентоспроможних українських підприємств розглядають підприємство з іноземними інвестиціями як засіб одержання доступу до каналів збуту своїх зарубіжних партнерів. Деяким підприємствам, які мають науково-дослідні напрацювання, нерідко бракує початкового капіталу(у твердій валюті) або управлінського досвіду.

Міжнародний рух капіталів – це розміщення та функціонування капіталу за кордоном, передусім з метою самозростання, хоч і не лише для цього. У цьому значенні під словом “капітал” розуміється не тільки сам капітал як фактор виробництва, але й частково праця, земля та підприємницькі можливості, оскільки при здійсненні капіталовкладень за кордоном їх важко розмежувати. Міжнародний рух капіталів може набувати позичкової та підприємницької форми(рис.1). Капітал у позичковій формі(позиковий капітал) приносить його власникові дохід переважно у вигляді процента по вкладах, позиках та кредитах, а капітал у підприємницькій формі приносить дохід переважно у вигляді прибутку.

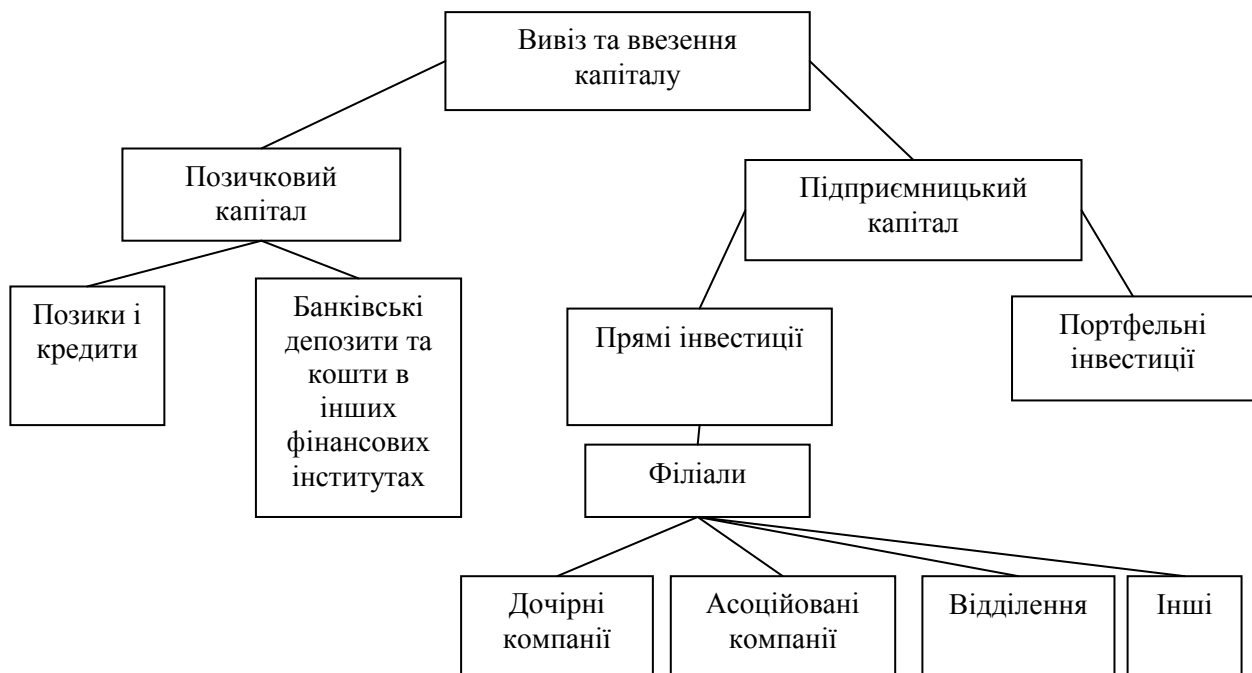

Рис. 1. Форми вивозу та ввезення капіталу

Правильно і ефективно використані іноземні кошти можуть відіграти ключову роль у вирішенні проблем регіонального та структурного інноваційного розвитку.

Сприятливим середовищем для ефективного залучення іноземних інвестицій для інноваційної діяльності підприємств є ринкова економіка з притаманними їй розвиненими нормативно-правовими та економічними регуляторами і відповідною інфраструктурою, передусім банківською системою. Ринкова переорієнтація нашої економіки відбувається в складному сплетінні політичних та соціально-економічних процесів.

Для усунення негативних тенденцій і стимулювання іноземного інвестування в економіку України доцільно розробити цілий комплекс загальних та спеціальних заходів, орієнтованих на такі принципи:

- незмінність(стабільність) основних законодавчих положень щодо умов іноземного інвестування;
- формування стабільної банківської системи, на основі національної домінанти
- диференційований підхід до податкових та інших пільг іноземним інвесторам з огляду на обсяги іноземних інвестицій, види, форми й сфери інвестування та з урахуванням відповідних пріоритетів розвитку економіки України;
- надійне, доступне й оперативне організаційне та інформаційно-методичне забезпечення іноземних інвестицій.

Відтак слід зважено підходити до створення рівноправних умов для іноземних банків та їх філій без застосування обмежень та захисних бар'єрів щодо іноземного капіталу з метою забезпечення умов добросовісної конкуренції. Однак, вважаємо, що така рівність вестиме до нерівності у конкурентній боротьбі на користь саме іноземних банків, оскільки вони мають кращі можливості щодо доступу до значних обсягів ресурсної бази, надання ширшого асортименту послуг, володіють кращими банківськими технологіями та рівнем менеджменту порівняно з вітчизняними банками, що сприятиме швидкому освоєнню ними значних та привабливих сегментів ринку, передусім валютного, та залученню кращих корпоративних клієнтів, витісняючи вітчизняні банки у менш привабливі та більш ризикові сфери малого бізнесу та обслуговування населення. За такої рівності вітчизняні банки не зможуть протистояти іноземним. Для прикладу, ринкова капіталізація найбільшого європейського банку Deutsche Bank у 2011 році становила 36 млрд. євро (48,1 млрд. доларів), активи – 2,16 трлн євро (2,88 трлн доларів), тоді як власний капітал усієї банківської системи України за станом на 01.05.2013 становив 175,4 млрд. грн. (21,92 млрд. дол. США), активи – 1 161,6 млрд. грн. (145,2 млрд. дол. США) [3; 4, с. 45].

Така ситуація свідчить про те, що без застосування оптимізаційних дій у сфері вітчизняної банківської практики та за наявності ліберальних умов присутності й функціонування іноземних банків важко буде забезпечити стабільний розвиток банківської системи та валютного ринку України, а вітчизняним банкам – втримувати власні позиції на даному ринку.

Така ситуація свідчить про те, що без застосування оптимізаційних дій у сфері вітчизняної банківської практики та за наявності ліберальних умов присутності й функціонування іноземних банків важко буде забезпечити стабільний розвиток банківської системи та валютного ринку України, а вітчизняним банкам – втримувати власні позиції на даному ринку.

Вважаємо, одним із напрямків зміцнення позицій вітчизняних банків є підвищення рівня їх капіталізації передусім шляхом реорганізаційних перетворень у банківській системі. Слід нагадати, що конкурентна боротьба за капітал у сучасному глобалізованому світі сприяла поглибленню процесів концентрації і централізації банківського бізнесу в ряді держав. Процеси злиття тривають у США та Західній Європі уже кілька десятиліть. Наприклад, тільки за першу половину 1990-х років у Швейцарії кількість банків зменшилася на 24%, у Франції – на 22%, у Німеччині – на 20%, в Іспанії – на 15%, у США – на 18% [11]. З метою збереження прибутковості та захищеності від недружнього поглинання іншими європейськими банківськими об'єднаннями у 2004-2006 роках об'єднувалися європейські банки – іспанський банк BSCN з британським Abbey National, іспанський банк BBVA з італійським Banca Nazionale de Livogo, італійський Uni Credito з німецьким HVB. З цією ж метою об'єдналися американські банки «JP Morgan Chase» і «Bank One», обсяг активів утвореного об'єднання «JP Morgan & Co» становить 1,1 трлн. дол., у порівнянні з 1,2 трлн. дол у «Citigroup» [12, с.53].

Слід відмітити, що позитивом консолідації вітчизняних банків для з метою залучення валютних капіталів служитиме: 1) зміцнення фінансової стійкості банківських установ, а отже, підвищення можливостей дотримання нормативних вимог та виконання регулятивних заходів, прийнятих НБУ щодо впливу на стан валютних відносин, що, відповідно, сприятиме ефективній реалізації валютної політики держави та стабільному розвитку внутрішнього

валютного ринку; 2) поживавлення ринкової кон'юнктури, оскільки підвищення конкурентної боротьби за клієнта та позиції на валютному ринку сприятиме як покращенню рівня обслуговування, розширенню спектру валютних послуг, так і зниженню їх вартості; 3) підвищення бар'єру входження на валютний ринок його потенційних учасників тощо.

Розширенню можливостей у веденні валютної діяльності сприятиме і створення небанківських холдингів шляхом об'єднання навколо банку, скажімо, страхових, туристичних, пенсійних, лізингових чи інвестиційних компаній, що вестиме до розширення кола клієнтів та джерел залучення ресурсів для виконання, з одного боку, традиційних, а з іншого, розвитку нових валютних операцій.

Відтак консолідація банківського бізнесу сприятиме розширенню валютних відносин, диверсифікації валютних ризиків, зменшенню витрат за рахунок ефекту масштабу, здешевленню вартості валютних ресурсів, збільшенню обсягів інвестицій, поліпшенню організаційного і фінансово-валютного менеджменту, розширенню доступу до новітніх банківських технологій у валютному бізнесі.

Разом з тим, з метою зміцнення та розширення власних позицій на валютному ринку, вітчизняним банкам України слід особливу увагу приділяти підвищенню професіоналізму у здійсненні валютних операцій, зокрема, у напрямках:

- вдосконалення методів та підвищення якості обслуговування клієнтів при наданні традиційних валютних операцій,
- впровадження нових валютних операцій, нових технологій та правил ведення валютної діяльності,
- розширення меж валютної діяльності шляхом поєднання безпосередньо валютних операцій із іншими напрямками банківської діяльності.

А з метою активізації іноземного інвестування в Україну слід реалізувати ряд заходів.

По-перше, ознайомити потенційних іноземних інвесторів з можливостями нашої економіки. Це вирішується створенням іміджу інвестиційних можливостей (реклама в засобах масової інформації, участь в інвестиційних виставках, проведення інформаційних семінарів з інвестиційних можливостей); наданням інвестиційних послуг (інвестиційне консультування, прискорення обробок замовлень та видач дозволів, надання постінвестиційних послуг).

По-друге, важливо якісно готувати інвестиційні проекти, в які можна було б вкласти іноземні кошти. Приваблива бізнес-ідея може не отримати розвитку через невміння керівництва фірми розробити бізнес-план за міжнародними стандартами.

По-третє, остаточно вирішити питання про форму власності на землю, створити систему страхових гарантій для іноземних інвесторів від можливих політичних чи економічних ризиків.

По-четверте, вирішити побутові та технічні проблеми, які перешкоджають ефективній діяльності представників зарубіжних фірм і компаній в Україні.

По-п'яте, активізувати інвестиційну діяльність банків та інших фінансово-кредитних установ: посилити ролі довго- та середньострокового кредитування; розширити посередницьку діяльність в управлінні інвестиційними портфелями компаній; розвивати різного роду довірчу діяльність, операцій страхування та перестраховування інвестицій; брати участь у фінансуванні інвестиційних проектів.

Висновки та пропозиції. Для забезпечення національної безпеки та реалізації інтересів національної економіки, запобігання кризи української банківської системи та зміцнення позицій вітчизняних банків на національному валютному ринку Україні потрібні міцні, стабільні і надійні банки, які могли б скласти гідну конкуренцію іноземним банкам. Необхідністю сьогодення є розробка та реалізація стратегії розвитку банківської системи України в умовах інтегрованого світу, яка визначить пріоритетні завдання, направлені передусім на захист вітчизняної банківської системи від негативного впливу зовнішніх факторів та на зміцнення позицій вітчизняних банків на валютному ринку з метою забезпечення успішних економічних перетворень та безпеки держави. Це зумовлено:

по-перше, тим, що ізоляція від іноземного капіталу, за сучасних умов фінансової глобалізації та активної участі України у міжнародних відносинах, веде до обмеження насиченості вітчизняного валютного ринку ресурсами, до гальмування розвитку валютної діяльності банків, до зниження їх конкурентоспроможності та ефективності обслуговування зовнішньоекономічної діяльності своїх клієнтів;

по-друге, неконтрольований прихід сильніших іноземних банків у порівнянні з вітчизняними банками, витісняє останніх із позицій маркет-мейкерів внутрішнього валютного ринку на позиції маркет-юзерів.

Говорячи про необхідність регулювання процесів входження іноземного капіталу у банківську систему України, ми не маємо на увазі строгої регламентації напрямів діяльності та створення необґрунтованих бар'єрів для іноземних банків з одночасним забезпеченням усіляких протекцій для вітчизняних банків. Зрозуміло, що відтік іноземного передусім європейського капіталу не є позитивним явищем. Зі зменшенням кількості західних інвесторів гальмуватиметься розвиток ризик-менеджменту, впровадження європейських стандартів та прозорості банківського бізнесу. Ми пропонуємо шукати шляхи розвитку та зміцнення банківської системи України передусім у її вітчизняній складовій, а також захистити її від припливу ненадійного та незацікавленого у національному розвитку економіки України капіталу.

Впливаючи на видову структуру іноземного інвестування, необхідно орієнтуватися на перехід від товарних та фінансових інвестицій до інтелектуальних, інноваційних, матеріалізованих у сучасних технологічних процесах.

Визначення регіональних пріоритетів розвитку іноземної інвестиційної діяльності має принципове значення для становлення національної економіки України як збалансованої системи галузевих та територіальних взаємовідносин. На нашу думку, повинен забезпечуватися баланс галузевих та регіональних пріоритетів залучення і використання іноземних інвестицій у контексті структурної перебудови національної економіки.

Використана література

1. Верников А. В. Иностранные банки и качество корпоративного управления / А. В. Верников // Деньги и кредит. – 2004. – № 9. – С. 14–18.
2. Иванов Е. Валютная либерализация и национальная экономика / Е. Иванов, М. Ершов // Деньги и кредит. – 2003. – № 6. – С. 44–47.
3. Смовженко Т. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи в умовах євроінтеграції України. Організаційний аспект / Т. Смовженко, О. Другов. // Вісник Національного банку України. – 2005. – № 11. – С. 34–37.
4. Основні показники діяльності банків України на 1 травня 2013 року // Вісник Національного банку України. – 2013. – №6. С.45
5. Дзюблюк О. Глобалізаційні процеси та участь іноземного капіталу у розвитку вітчизняної банківської системи / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2008. – № 2. – С. 37–45.
6. Відхід з України іноземних банків знижує стійкість банківської системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/expert.php?news_id=3902
7. Вихід іноземного капіталу з банківської системи України призведе до її занепаду – О.Соскін / Українські національні новини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unn.com.ua/uk/exclusive/566836-vihid-inozemnogo-kapitalu-z-bankivskoyi-sistemi-ukrayini-prizvede-do-yiyi-zanepadu-%E2%80%93-o.soskin>
8. Корнилюк Р. В. Ретроспективний аналіз діяльності іноземних банків в Україні / Р. В. Корнилюк // Економіка і регіон. – 2010. – № 3(26). – С. 146-152.
9. Корнилюк Р. Іноземні банки в Україні: виживають сильніші / Роман Корнилюк // Реальна економіка 30.01.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://real-economy.com.ua/publication/22/33205.html>
10. Довідник банківських установ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/bankdict/search>
11. World economic and Financial Surveys Global Financial Stability Report. Market Developments and issues April 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/2007/01/index.htm>.
12. Черкашина К. Ф. Підвищення рівня капіталізації банків як передумова інтеграції до європейського фінансового ринку / К. Ф. Черкашина // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 3 (45). – С. 49–55.
13. Довгань Ж. Взаємозв'язок рівня концентрації капіталу в банківській системі України та її фінансової стійкості / Ж. Довгань. // Наука й економіка. – 2013. – №1 – С.7-15.

14. Кириченко М. Інтернаціоналізація банківської діяльності: досвід країн Центрально-Східної Європи і перспективи для України / М. Кириченко // Вісник Національного банку України. – 2006. – № 8. – С. 25–28.
15. Сاینчук Н.В. Шляхи залучення іноземних інвестицій у підприємницькій діяльності регіону / Н. В. Сاینчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/8662/1/57.pdf>

REFERENCES

1. Vernikov A. V Foreign banks and quality of corporate management [Inostrannye banki i kachestvo korporativnogo upravleniya]. *Den'gi i kredit – Money and credit*, 2004, No 9, pp. 14–18.
2. Ivanov E. Ershov. Currency liberalization and the national economy [Valyutnaya liberalizatsiya i natsionalnaya ekonomika]. *Den'gi i kredit – Money and credit*, 2003, No 6, pp. 44–47.
3. Smovzhenko T. Drugov O. Problems and Prospects of development Ukrainian banking system in terms of European integration. Organizational aspect [Problemy ta perspektyvy rozvytku bankivs'koyi systemy v umovakh yevrointehratsiyi Ukrayiny. Orhanizatsiynny aspekt]. *Visnyk Natsional'noho banku Ukrayiny – Bulletin of the National Bank of Ukraine*, 2005, No 11, pp. 34-37.
4. The main indicators of banks activities on the 1th of may 2013 [Osnovni pokaznyky diyal'nosti bankiv Ukrayiny na 1 travnya 2013 roku]. *Visnyk Natsional'noho banku Ukrayiny – Bulletin of the National Bank of Ukraine*, 2013, No. 6, p. 45.
5. Dzyublyuk O. Globalization processes and the participation of foreign capital in the domestic banking system [Hlobalizatsiynni protsesy ta uchast' inozemnoho kapitalu u rozvytku vitchyznyanoi bankivs'koyi systemy]. *Bankivs'ka sprava – Banking business*, 2008, No 2, pp. 37–45.
6. Departure from Ukraine of foreign banks reduces the stability of the banking system [Vidkhid z Ukrayiny inozemnykh bankiv znyzhuye stiykist' bankivs'koyi systemy], available at: http://www.razumkov.org.ua/ukr/expert.php?news_id=3902.
7. The output of foreign capital from the banking system of Ukraine will lead to its decline - O.Soskin [Vykhid inozemnoho kapitalu z bankivs'koyi systemy Ukrayiny pryvede do yiyi zanepadu – O.Soskin]. *Ukrayins'ki natsional'ni novyny – Ukrainian National News*, available at: <http://www.unn.com.ua/uk/exclusive/566836-vihid-inozemnogo-kapitalu-z-bankivskoyi-sistemi-ukrayini-prizvede-do-yiyi-zanepadu-%E2%80%93o.soskin>.
8. Kornilyuk R. V. Retrospective analysis of activity of foreign banks in Ukraine [Retrospektyvnyy analiz diyal'nosti inozemnykh bankiv v Ukrayini]. *Ekonomika i rehion – Economy and region*, 2010, No 3(26), pp. 146–152.
9. Kornilyuk R. Foreign banks in Ukraine: survive stronger [Inozemni banky v Ukrayini: vyzyvayut' syl'nishi]. *Real'na ekonomika – Real economy*, available at: <http://real-economy.com.ua/publication/22/33205.html>
10. Directory of Ukrainian banks [Dovidnyk bankivs'kykh ustanov Ukrayiny], available at: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/bankdict/search>
11. *World economic and Financial Surveys Global Financial Stability Report*. Market Developments and issues April 2007, available at: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/gfsr/2007/01/index.htm>.
12. Cherkashyna K. F. Increasing the level bank capitalization as a precondition for the integration to the European financial market [Pidvyshchennya rivnyia kapitalizatsiyi bankiv yak peredumova intehratsiyi do yevropeys'koho finansovoho rynku]. *Aktual'ni problemy ekonomiky – Actual problems of economy*, 2005, No 3 (45), pp. 49–55.
13. Dovhan. J. Interrelation the level the concentration of capital in the banking system of Ukraine and its financial stability [Vzayemozv'yazok rivnyia kontsratsiyi kapitalu v bankivs'kiy systemi Ukrayiny ta yiyi finansovoyi stiykosti]. *Nauka y ekonomika – Science and Economics*, 2013, No 1, pp. 7-15.
14. Kyrychenko M. Internationalization banking activity: the experience of Central and Eastern Europe and the prospects for Ukraine [Internatsionalizatsiya bankivs'koyi diyal'nosti: dosvid krayin Tsentral'no-Skhidnoyi Yevropy i perspektyvy dlya Ukrayiny]. *Visnyk Natsional'noho banku Ukrayiny – Bulletin of the National Bank of Ukraine*, 2006, No 8, pp. 25-28.
15. Sainchuk N.V. Ways of the attracting foreign investment in entrepreneurial activity of the region [Shlyakhy zaluchennya inozemnykh investytsiy u pidpryyemnyts'kiy diyal'nosti rehionu], available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/8662/1/57.pdf>.

Рецензія: д.е.н., проф. Андрушків Б. М.

Reviewed: Dr., Prof. Andrushkiv B. M.

Received: October, 2014

1st Revision: October, 2014

Accepted: November, 2014

